

Yttrande till inriktningsärende 2027–2029

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndspecifik omvärldsanalys	3
Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet	5
Investeringar	5
Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning	6
Ny modell för kommunövergripande målbedömning och sammanslagning av mål under ekologisk hållbarhet	6
Eventuella förslag till ändrade taxor och avgifter	7

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämndens ekonomiska ram föreslås öka med 5,8 miljoner kronor (1,8 procent), mellan 2026 och 2027, och avser i huvudsak ökade lokalkostnader och lönekomensation motsvarande 1,5 procent.

Nämnden delar bedömningen att det osäkra omvärlds- och konjunkturläget medför ökade ekonomiska risker för både kommunsektorn och Huddinge kommun. Planeringsförutsättningarna påverkas också av den nationella avtalsrörelsen inför 2027. För att kunna hantera eventuellt högre löneökningar som avviker från de nivåer som ligger till grund för planeringsförutsättningarna, bedömer nämnden att ekonomisk beredskap och finansiella marginaler är nödvändiga att ha.

Nämnden ser fortsatt behov av effektiviseringar och prioriteringar för att långsiktigt möta framtida kostnadsökningar. Arbete pågår med att identifiera åtgärder som stärker det ekonomiska handlingsutrymmet, där omfattningen och prioriteringen av dessa påverkas av den fortsatta ekonomiska utvecklingen.

Nämndspecifik omvärldsanalys

Meningsfull fritid för fler

Samhällsutvecklingen driver det ökade behovet av trygghetsskapande åtgärder och en jämlik tillgång till meningsfull fritid. Nämnden har under de senaste åren tillförsäkrat medel för att stärka arbetet för ökad tillgång till aktiviteter och mötesplatser i hela kommunen, då det är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga.

Verksamhetsresultat tyder på att nämndens arbete ger resultat, men fortsatt prioritering krävs för jämnare könsfördelning och ökat deltagande i organiserade, såväl som spontana aktiviteter, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar.

Ett av de vanligaste hindren för deltagande som nämns i studier, utöver socioekonomiska faktorer, är brist på kännedom om vad som erbjuds.¹ Därför är tydlig och riktad kommunikation en viktig faktor för nämnden. Vidare visar en undersökning gällande trender för unga ett ökat intresse för fysiska mötesplatser, där kultur- och fritidsnämndens verksamheter kan spela en viktig roll.²

Befolkningsutvecklingen

Kultur- och fritidsnämnden tillhandahåller främst kollektiva och efterfrågasstyrd tjänster och är därför på kort sikt mindre påverkad av befolkningsutvecklingen och sammansättningen av befolkningsstrukturen.

Verksamhetens omfattning styrs i högre grad av den politiska ambitionsnivån, som att exempelvis uppnå länssnitt vad gäller deltagande elever i kulturskolan. I takt med ambitionshöjningarna har nämndens besöks- och deltagarvolym ökat inom alla verksamhetsområden, såväl besökare till bibliotek och fritidsgårdar som elever i kulturskolan och deltagartillfällen i idrottsföreningar. Trots detta innebär den förväntade förändrade befolkningsstrukturen med färre barn och en större andel äldre, att verksamheten behöver göra långsiktiga anpassningar utifrån nya behov. Med färre barn och unga blir det extra betydelsefullt med god anpassningsförmåga för att upprätthålla eller öka nämndens andel av målgruppen. Med fler äldre som lever längre kräver det att nämnden behöver fortsätta att utveckla utbudet mot en växande målgrupp med exempelvis anpassade kultur- och rörelseaktiviteter för att motverka ensamhet och främja aktivt åldrande.

Lokaler och anläggningar

Lokaler och anläggningar står för över hälften av nämndens budget. Beståndet är omfattande, delvis åldrat och i behov av upprustning. Under mandatperioden har nämndens budgetram succesivt ökat, främst till följd av hyreshöjningar. Framöver väntas kostnaderna öka ytterligare i takt med att nya anläggningar, som ett nytt huvudbibliotek och en ny sim- och idrottshall, tas i drift samt genom införandet av Huddinge Samhällsfastigheter AB:s kommande nya hyresmodell utifrån självkostnadshyror.³

Lokalerna är inte enbart en kostnadsdrivare utan också en förutsättning för verksamhetens utveckling och bidragande faktor till kommunens övergripande mål. När Huddinge utvecklar de regionala stadskärnorna Flemingsberg och Kungens kurva krävs ett strategiskt och långsiktigt arbete för att säkerställa ett stadsmässigt,

¹ Kulturskolecentrums fördjupade skrifter "Tillgång, tid och tillit" [Tillgång, tid och Tillit](#)

² Ungdomsbarometern "Trender 2026 – enligt unga" [Tack | Trender 2026 – Enligt unga](#)

³ Inriktningsärende 2027-2029, sid 24 "Implementering av den nya hyresmodellen skjuts fram från den 1 januari 2027 till den 1 januari 2028, mot bakgrund av behovet av mer ingående analyser av de ekonomiska konsekvenserna av ett införande. Då nuvarande hyresvillkor förfaller vid utgången av 2026 förhandlas en hyresnivå fram enskilt för 2027."

delregionalt kulturutbud. Detta förutsätter nya arbetssätt, bland annat genom att utveckla ändamålsenliga kulturlokaler i samverkan med andra nämnder och fastighetsaktörer, i syfte att främja en mångfald av fria kulturutövare och arrangörer.

Nämnden har uppmärksammat formuleringen i inriktningsärendet gällande uppdraget att se över huvudmannaskapet för idrottshallar och konstaterar att det finns ett behov av att i den fortsatta budgetprocessen närmare precisera vilka konsekvenser detta medför. Utredningen är inte helt färdigställd men nämnden ser positivt på förslaget som möjliggör mer tid för föreningar i befintliga hallar.

Förändringar och utmaningar för civilsamhället

Huddinge Samhällsfastigheter AB:s kommande hyresmodell innebär att vissa föreningar som hyr lokaler direkt av fastighetsbolaget kommer att få avsevärt högre hyror 2028. Övergången till självkostnadshyror tydliggör tidigare dolda subventioner för specialfastigheter som används av föreningar och som riskerar att bli tomställda om föreningarna inte kan bära kostnaderna för lokalerna. Det pågår en utredning som leds av kommunstyrelsens förvaltning gällande koncerngemensamma regler och hantering för stöd och lokalbidrag för föreningar som bedriver verksamhet i lokaler som inte tillhandahålls av kultur- och fritidsnämnden.

I takt med ökade hyreskostnader blir samnyttjande och samlokalisering allt viktigare. Nämnden arbetar aktivt för att stimulera föreningslivet till mer samutnyttjande.

Föreningslivet har svårt att rekrytera nya och yngre medlemmar, vilket är en utmaning som ses nationellt, såväl i Huddinge. I Huddinge yttrar det sig särskilt bland kulturföreningarna, vilka ansvarar för en betydande del av Huddinges kulturutbud i form av museer, kulturprogram och upplevelser. Utvecklingen riskerar att ge långsiktiga konsekvenser för kommunens föreningsliv och inte minst för möjligheterna för medborgarna att ta del av kultur- och fritidsaktiviteter.

Statsbidragen till studieförbunden har mellan 2024 och 2026 minskat med 500 miljoner kronor, nästan en tredjedel av tidigare nivå. Neddragning av det statliga bidraget påverkar förutsättningarna för studieförbunden lokalt i Huddinge. För de sju studieförbunden i Huddinge har statsbidragen minskat med flera miljoner kronor mellan 2023–2025.

Även idrottskorruption och välfärdsbrottslighet bör nämnas i sammanhanget av utmaningar för civilsamhället och nämnden och nämnden arbetar med att stärka sina förebyggande insatser.

Civil beredskap och klimatanpassningsåtgärder

Det säkerhetspolitiska läget i Europa och globalt har under de senaste åren förändrats avsevärt, samtidigt som klimatiförändringarnas konsekvenser blir allt mer påtagliga. Krig, geopolitiska spänningar och sårbarheter i energi- och försörjningssystem, tillsammans med ökade risker för skyfall, översvämningar och värmeböljor, ställer nya krav på kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Civil beredskap och klimatanpassning behöver därför ses som sammanhängande delar av arbetet för att stärka kommunens robusthet, motståndskraft och förmåga att hantera både akuta kriser och långsiktiga samhällsutmaningar.

Nulägesanalysen visar att kommunen i huvudsak har tillgång till relevanta kunskapsunderlag, men att det finns behov av ökad samordning, tydligare ansvarsfördelning och stärkt genomförandeförmåga. Mot denna bakgrund ser nämnden positivt på den fleråriga förstärkningen av centralt avsatta medel för civil beredskap och förespråkar att dessa även kan användas i arbetet med klimatanpassning.

Nationella reformer

Kungliga biblioteket (KB) har fått ett regeringsuppdrag att ta fram gemensamma krav och standarder för utlån av e-böcker och ljudböcker på folkbibliotek, med slutredovisning december 2026. Målet är ökad likvärdighet och minskad administration. Sverige kommuner och regioner (SKR) har i juni 2026 gett besked om att de går vidare med ett initiativ inom deras program Handslaget. Initiativet syftar till att bilda en folkbiblioteksgemensam organisation som tillsammans kan skapa en nationell tjänst för de digitala böckerna. Under hösten 2026 ska SKR, i nära samarbete med KB, utforma ett erbjudande till kommunerna, om deltagande i en gemensam organisation. Därtill kommer EU:s tillgänglighetsdirektiv, med syfte att göra vissa produkter och tjänster mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar, också att påverka folkbiblioteken. SKR har aviserat att förändringarna kommer att innebära ökade kostnader på kommunal nivå.

Vissa avgiftsfria delar inom kulturskolan finansieras idag av statliga anslag, exempelvis Danskarusellen och Tvåornas kör. Om det statliga stödet kommer att fortsätta 2027 är ovisst.

Fritidskortet, vilket infördes hösten 2025, är ett statligt ekonomiskt stöd för barn och ungdomar mellan 8 och 16 år som kan användas för att betala för organiserade fritidsaktiviteter inom idrott, kultur och föreningsliv. Satsningen har inneburit ökad administration för föreningarna och för kultur- och fritidsförvaltningen. Samtidigt är nämndens förhoppning att Fritidskortet kommer att öka efterfrågan och bredda deltagandet i organiserad

kultur- och fritidsverksamhet. Satsningen bedöms kunna föra, exempelvis satsningen inom kulturskolan i Vårby, framåt i en positiv riktning.

Konsekvenser av nämndens ekonomiska ramar i inriktningsärendet

Kultur- och fritidsnämndens ekonomiska ram föreslås öka med 5,8 miljoner kronor (1,8 procent), mellan 2026 och 2027, och avser i huvudsak ökade lokalkostnader och lönekomensation motsvarande 1,5 procent.

Nämnden ser positivt på att den särskilda satsningen för kulturskola i Vårby föreslås få helårseffekt från 2027. Medlen motsvarar en tidigare delårssatsning och bidrar till långsiktiga förutsättningar för verksamheten.

I inriktningsärendet beskrivs en fortsatt osäker makroekonomisk utveckling och ett omvärldsläge som innebär ökade ekonomiska risker för såväl kommunsektorn som Huddinge kommun. Dessutom framgår att planeringsförutsättningarna även i hög grad påverkas av den kommande nationella avtalsrörelsen, där de stora kollektivavtalen för välfärdssektorns anställda löper ut 2027. Nämnden delar bedömningen att det finns behov av ekonomisk beredskap och finansiella marginaler för att kunna hantera löneökningar som kan avvika från de nivåer som ligger till grund för planeringsförutsättningarna, både för nämnden och kommunen som helhet.

Nämnden bedömer att ett fortsatt fokus på effektiviseringar och prioriteringar är nödvändigt för att långsiktigt möta framtida utmaningar och kostnadsökningar. Nämnden arbetar med att identifiera åtgärder som kan stärka det ekonomiska handlingsutrymmet för perioden. Behovet av och prioriteringen mellan dessa påverkas av den fortsatta ekonomiska utvecklingen.

Enligt kommunens resursfördelningsmodell kompenseras vissa nämnder, däribland kultur- och fritidsnämnden, för ökade lokalkostnader. Att nämndens lokal- och anläggningsbestånd är stort och att hälften av nämndens budget består av lokalkostnader är känt och väl beskrivet tidigare. Nämnden noterar och välkomnar att de nu kända ökade lokalkostnader som väntas uppstå nästa år, exempelvis för Kultopias nya lokaler, kompenseras i inriktningsärendet. Nämnden ser även positivt på att de ekonomiska konsekvenserna av det nya huvudbiblioteket och den nya idrotts- och simhallen uppmärksammas i inriktningsärendet. Samtidigt innebär de nya anläggningarna långsiktigt högre kostnader för drift, utrustning, medier, inventarier och verksamhetsanpassningar. Nämnden kommer att följa de samlade ekonomiska konsekvenserna under projektens genomförande.

Nämnden vill även i detta avsnitt notera att den pågående översynen av huvudmannaskapet för kommunens idrottshallar kan medföra ekonomiska konsekvenser som ännu inte är beaktade i inriktningsärendet. Eventuella effekter behöver hanteras i kommande budgetprocesser.

Den nya lagen om offentlig säljverksamhet (2026:578) trädde i kraft den 1 augusti 2026. Nämnden kommer att följa utvecklingen och återkomma med en närmare bedömning av eventuella konsekvenser för verksamhet och ekonomi.

Investeringar

I inriktningsärendet för 2027 uppgår investeringsramen årligen till 5,4 miljoner kronor per år. Nämnden bedömer att det är en rimlig nivå att finansiera både löpande reinvesteringar av inventarier och utrustning samt eventuella behov av mindre nyinvesteringar. Ramen ska även täcka de investeringsbehov utifrån lokalbehovsprognosen som hyresgästen ansvarar för enligt fastslagna principer. Driftkonsekvenser utgörs i huvudsak av kapitalkostnader, vilka nämnden bedömer kan hanteras inom befintlig ram.

Tillfälligt ökar nämndens investeringsram för 2028 och 2029 vilket beror på de inköp som hyresgästen ansvarar för i den nya idrotts- och simhallen samt i nya Solfagrahallen med tillhörande bollplan. Nämnden noterar samtidigt att investeringsmedel för hyresgästens inköp till det nya huvudbiblioteket inte ingår i nämndens investeringsram. Hur dessa investeringsutgifter ska hanteras och fördelas behöver tydliggöras i den fortsatta

processen. Kapitalkostnaderna till följd av dessa större nyinvesteringar kommer, till skillnad från ovan beskrivna reinvesteringar, att behöva beaktas i kommande budgetprocesser då de bedöms få en påtaglig påverkan på nämndens långsiktiga ekonomiska förutsättningar.

Nämnden är medveten om att kommunkoncernen står inför en historiskt hög investeringsnivå under planperioden och att investeringsutrymmet därmed är begränsat. Mot denna bakgrund behöver investeringar även fortsättningsvis prioriteras och prövas utifrån verksamhetsnytta, kostnadseffektivitet och långsiktig hållbarhet.

Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning

En förändring jämfört med tidigare år är att Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning ersätter de tidigare separata dokumenten Plan för samhällsbyggnad och Lokalresursplan. Syftet med den nya planen är att ge en samlad bild av kommunens behov, pågående planering och föreslagna inriktningar inom både fysisk samhällsutveckling och lokalförsörjning, strukturerat per geografiskt område.

Nämnden ser positivt på att dessa två planeringsprocesser nu integreras i ett sammanhållet styrdokument. Den samlade planen bedöms utgöra ett tydligt steg framåt i kommunens strategiska styrning. Genom att koppla samman bostadsutveckling, infrastruktur och lokalförsörjning skapas bättre förutsättningar för en helhetssyn, prioritering och långsiktig planering. Nämnden delar bedömningen att det fortsatta arbetet behöver präglas av ett effektivt nyttjande av befintliga lokaler samt ökad flexibilitet i planeringen, inte minst mot bakgrund av demografiska förändringar och ett begränsat ekonomiskt handlingsutrymme.

Nämnden tillstyrker förslaget om att höja den gemensamma potten för mindre hyresgäst Anpassningar från 15 mnkr till 20 mnkr per år för nämnderna att dela på. Mot bakgrund av att flertalet tidigare utredningsuppdrag nu har genomförts är kommande åtgärder i hög grad beroende av tillgängliga investeringsmedel, vilket gör denna förstärkning angelägen. För kultur- och fritidsnämnden är den föreslagna extra tilldelningen om 5 mnkr för mindre hyresgäst Anpassningar särskilt viktig, då en stor del av nämndens lokalbestånd präglas av brister i ändamålsenlighet, samtidigt som relativt enkla anpassningsåtgärder kan skapa betydande förbättringar för såväl verksamheter som invånare.

En ytterligare förändring jämfört med tidigare lokalresursplaner är att nämndspecifika uppdrag inte längre redovisas i planen, med hänvisning till att dessa ska hanteras inom ordinarie process. Nämnden ser en risk att den totala ekonomiska påverkan för samtliga uppdrag blir mindre tydlig i och med denna förändring. Nämnden vill därför särskilt betona att även de nämndspecifika uppdragen kan generera ökade hyreskostnader och därmed påverka nämndens ekonomiska förutsättningar. Det är därför viktigt att den samlade bilden av kostnadsutvecklingen tydliggörs, oavsett om åtgärderna hanteras inom eller utanför planens struktur. Mot denna bakgrund föreslår nämnden att skillnaderna i hantering jämfört med tidigare år förtydligas i planen, särskilt avseende hur ekonomiska konsekvenser och kompensation för ökade hyreskostnader ska beaktas.

Nämnden vill därför särskilt betona att även de nämndspecifika uppdragen kan generera ökade hyreskostnader och därmed påverka nämndens ekonomiska förutsättningar och ge konsekvenser för verksamhetens omfattning och kvalitet. Detta behöver beaktas i den fortsatta planeringen.

Avslutningsvis vill nämnden framföra att planens avslutande avsnitt med inriktningar och tillhörande tabeller upplevs som relativt svåröverskådliga, bland annat till följd av de tre olika tidshorisonterna i kombination med indelning i flera geografiska områden. Nämnden ser positivt på att detta avsnitt utvecklas vidare för att öka tydligheten och användbarheten i det fortsatta arbetet.

Ny modell för kommunövergripande målbedömning och sammanslagning av mål under ekologisk hållbarhet

När det gäller förändringarna av den kommunövergripande målbedömningen bedömer kultur- och fritidsnämnden att den nya modellen ökar förståelsen för relationen mellan nämndernas/bolagens bedömda måluppfyllelse och den bedömning som görs på kommunövergripande nivå. Det bidrar till att öka

transparensen så att utomstående intressenter i större utsträckning kan förstå på vilka grunder bedömningen byggs. Nämnden instämmer i vikten av att nämnder och förvaltningar har en rimlig rådighet på indikatorerna och att aktiviteter och åtgärder planeras och genomförs för att målen ska nås.

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att sammanslagningen av kommunfullmäktigemålen ("Minska klimatpåverkan" och "Cirkulär ekonomi och minimera gifter i miljön") under ekologisk hållbarhet ger bättre förutsättningar för samtliga nämnder och bolag att bidra till fler av temaområdena i kommunens miljöprogram. För de nämnder och bolag som idag förhåller sig enbart till att minska klimatpåverkan ges genom förändringen bättre förutsättningar att även genomföra åtgärder inom område cirkulär ekonomi och minimera gifter i miljön vilket saknas i strukturen idag. För kultur- och fritidsnämnden kommer en sammanslagning av nämndmålen att behövas, men denna insats bedöms vägas upp av en bättre kommunövergripande uppföljning som helhet och bättre förutsättningar att realisera ambitionerna i miljöprogrammet.

Eventuella förslag till ändrade taxor och avgifter

Kultur- och fritidsnämnden föreslår att taxor och avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde kopplat till idrott och anläggning revideras enligt bilaga "Sammanställning taxor idrott 2027, KFN". Den huvudsakliga förändringen gäller taxesänkningar utanför ordinarie säsong genom införandet av en ny subventionerad taxekategori för barn- och ungdomsverksamhet (0–20 år). Syftet är att främja idrottsföreningarnas verksamhet utanför ordinarie säsong och stimulera aktivitet året runt. Med nya ordinarie säsonger i enlighet med nämndens beslut (dnr KFN-2026/82) och föreslagna sänkta taxor utanför ordinarie säsong resulterar förslaget i en beräknad minskad helårsintäkt för nämnden om 1,4 mnkr. Förslaget finansieras med hjälp av ramtillskott från 2026. (I mål och budget 2026 utökades nämndens ram med 1,5 miljoner kronor till säsongsförlängning inom idrotten.)

Kultur- och fritidsnämnden föreslår att kulturskolans avgifter som regleras enligt HKF 8110 revideras enligt bilaga med den huvudsakliga ändringen att kulturskolans lov-, helg- och kortkurser och dess avgifter anges per tillfälle och inte per timmar. Syftet är att kunna anpassa kulturskolans lov-, helg- och kortkurser på ett mer flexibelt sätt än efter exakta timmar. Utifrån förslaget om förändringar inom kulturskolan beräknas inga förändrade intäkter utifrån 2025 års elevvolym.

De nya taxor och avgifterna ska börja gälla från och med den 1 januari 2027.

I övrigt föreslås inga förändringar av nuvarande taxor och avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde.